

Гойда О. І.

Національний університет «Львівська політехніка»

ФОНЕТИЧНІ РОЗБІЖНОСТІ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ НІМЦІВ ТА АВСТРІЙЦІВ

Мета дослідження полягає у вивченні фонетичних відмінностей між німецькою мовою, що вживається німцями та австрійцями, та у з'ясуванні, які фактори вплинули на формування цих розбіжностей. Методологія дослідження передбачає аналіз фонетичних особливостей німецької мови, яка вживається в Німеччині та Австрії, а також порівняння стандартних вимовних форм з регіональними варіантами.

Результати дослідження показали, що різні історичні, соціальні та культурні фактори вплинули на формування фонетичних відмінностей між німецькою мовою в Німеччині та Австрії. Різниця в акцентуації та інтонації може бути пов'язана з відмінностями в культурі та національному характері. В сучасний період національні, соціальні та культурні фактори також є важливими чинниками, які впливають на фонетичні відмінності між німецькою мовою, що вживається німцями та австрійцями.

Детальний аналіз вимови та акцентуації голосних та приголосних звуків відображає різноманітність мовних варіацій та регіональних особливостей. Розуміння цих розбіжностей може допомогти удосконалити комунікативні навички в німецькомовному середовищі та покращити взаєморозуміння між представниками різних культур. Дослідження також показало, що національні та регіональні особливості впливають на вимову окремих звуків. Наприклад, «r» в південнонімецьких діалектах дуже відрізняється від стандартного варіанту, що призводить до зміни звучання цього звуку. Зміни у вимові можуть бути також пов'язані з різними історичними подіями, такими як спільне коріння з кельтської мови в Австрії та спільний вплив голландської мови на вимову у північній Німеччині.

Новизна дослідження полягає в тому, що воно дає систематичний огляд різних фонетичних розбіжностей між німецькою мовою в Німеччині й Австрії та їхніх причин. Дослідження допомагає краще зрозуміти фонетичні відмінності між мовами та використовувати ці знання в практиці спілкування з носіями мови. Дана робота також може стати основою для подальших досліджень у галузі фонетики та мовознавства.

У висновках можна зазначити, що фонетичні розбіжності між німецькою мовою в Німеччині та Австрії є складним та багатогранним явищем, яке впливає на вимову та інтонацію. Ці розбіжності пов'язані з різними історичними, соціальними та культурними факторами. Національні та регіональні відмінності в вимові повинні бути враховані при вивченні німецької мови та спілкуванні з носіями мови, що забезпечить більш ефективну комунікацію.

Ключові слова: фонетичні відмінності, лінгвістичні особливості, німецька мова, Австрія, Німеччина.

Постановка проблеми. Німецька мова, якою розмовляють понад 100 мільйонів людей у всьому світі, відома багатьма регіональними діалектами та варіаціями. Однією з найпомітніших відмінностей у німецькій мові є стандартна мова, яка використовується в Німеччині та Австрії. З огляду на існування значних культурних та мовних відмінностей між двома країнами, виникає проблема фонетичних розбіжностей між німецькою та австрійською мовами. Вони відображають різні лінгвістичні традиції, вимоги та культурні особливості країн.

Водночас, такі розбіжності можуть призводити до труднощів у взаєморозумінні між носіями мов цих країн, а також у процесі навчання та викладання німецької мови як іноземної. Тому, важливо проводити дослідження та вивчення фонетичних розбіжностей між німецькою та австрійською мовами для полегшення процесу міжкультурного та міжмовного спілкування. Під час дослідження фонетичної відмінності між німецькою мовою, якою розмовляють німці та австрійці, було використано низку академічних джерел. Ці публікації включа-

ють дослідження акустичних і соціолінгвістичних підходів до фонологічної конвергенції та дивергенції, аналіз тривалості голосних і посилення на офіційний посібник з німецької вимови «Deutsches Aussprachewörterbuch» [4]. Крім того, для забезпечення всебічного розуміння теми було опрацьовано, зокрема, монографії «Standard Austrian German» Каролін Шмід і «German dialects today: A linguist's guide» [3; 8] Тома Холла, а також література більш вузької спрямованості. Також, проаналізовані матеріали (посібники), які створені для допомоги у вивченні мови, за допомогою інноваційних систем 21 сторіччя, а також більш старим, але все ще дійсним методом «порівняння» [1; 5].

Аналіз останніх досліджень. Останні дослідження свідчать, що в німецькій мові існують фонетичні розбіжності між німецькою та австрійською варіантами мови. Ці розбіжності проявляються у вимові окремих звуків, акцентів та інтонації [3]. Одна з найбільш відомих розбіжностей між німецькою та австрійською мовами – це вимова голосних звуків «o» та «u» [6; 8]. У німецькій мові ці звуки вимовляються більш задньою частиною язика, тоді як в австрійській мові вони вимовляються більш передньою частиною язика [7]. Крім того, в австрійській мові існує більше діалектів, які відрізняються від стандартної німецької мови, ніж в Німеччині [8]. Ці діалекти включають місцеві варіанти акценту та інтонації, а також відмінності від стандартної граматики. Дослідження також показали, що у німецькій мові австрійці використовують більше слів зі слов'янських мов, таких як словенська та чеська. Це може призвести до відмінностей у вимові та акцентуації деяких слів. Інші фонетичні розбіжності між німецькою та австрійською мовами включають вимову деяких приголосних звуків та зміну тону в деяких словах [4; 6]. Загалом, останні дослідження підтверджують існування фонетичних розбіжностей між німецькою та австрійською мовами [9].

Мета дослідження полягає в тому, щоб дослідити відмінності у вимові та інтонації німецької мови в Німеччині та Австрії та з'ясувати причини цих розбіжностей. Основними завданнями дослідження є: вивчити історичні та соціокультурні фактори, які вплинули на формування різниці вимови та інтонації між німецькою мовою в Німеччині та Австрії; дослідити фонетичні розбіжності між вимовою звуків, акцентом та інтонацією в німецькій мові в Німеччині та Австрії; порівняти різницю вимови та інтонації німецької мови в різних регіонах Німеччини та Австрії.

Методи дослідження теми «Фонетичні розбіжності в німецькій мові німців та австрійців» наступні:

1. Акустичний аналіз звуків мови: запис мовлення носіїв мови з різних регіонів та його подальший аналіз на наявність фонетичних відмінностей.

2. Порівняльний аналіз мовних систем: порівняння фонематичних систем та правил вимови звуків німецької мови у різних регіонах.

3. Експериментальне дослідження: проведення спеціальних експериментів для вивчення фонетичних розбіжностей, таких як вимірювання часу вимови звуків та інші психолінгвістичні тестування.

4. Лінгвістичний аналіз: дослідження мовних описів та граматичних правил вимови, зокрема в окремих регіональних діалектах.

5. Соціолінгвістичний аналіз: вивчення соціальних та культурних чинників, що впливають на розбіжності у вимові мови.

6. Корпусний аналіз: аналіз текстів та записів мовлення з метою виявлення відмінностей у вимові між німцями та австрійцями.

Комбінація цих методів дозволить отримати більш повне та об'єктивне уявлення про фонетичні розбіжності в німецькій мові між німцями та австрійцями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фонетичні розбіжності між німецькою мовою, яка вживається в Німеччині, та тією, яка вживається в Австрії, мають глибокі історичні корені. У середньовіччі німецька мова розподілилася на багато діалектів, які мали велику фонетичну та лексичну різноманітність. У XV столітті в Німеччині відбулася перша спроба стандартизації мови, яка була заснована на мові Саксонії. Проте ця спроба не досягла успіху, оскільки у різних регіонах мова використовувалася по-різному.

У XVIII та XIX століттях відбулися рухи за національну єдність, які сприяли розвитку стандартної мови в кожній країні. У Німеччині цей процес був досить успішним, і німецька мова стала однією з найбільш стандартизованих мов у світі. У Австрії ж стандартизація мови була ускладнена багатомовністю населення. У цій країні існує не тільки німецька мова, але й багато мов місцевих менших груп, таких як угорська, чеська та інші. Це призвело до того, що австрійська німецька має більше регіональних варіантів вимови.

У 1876 році у Берліні було створено «Німецьку орфографічну конференцію», яка мала за мету уніфікувати орфографію німецької мови. Однак у процесі розробки орфографічних правил для німецької мови було виявлено, що німецькі діалекти мають значні фонетичні відмінності від

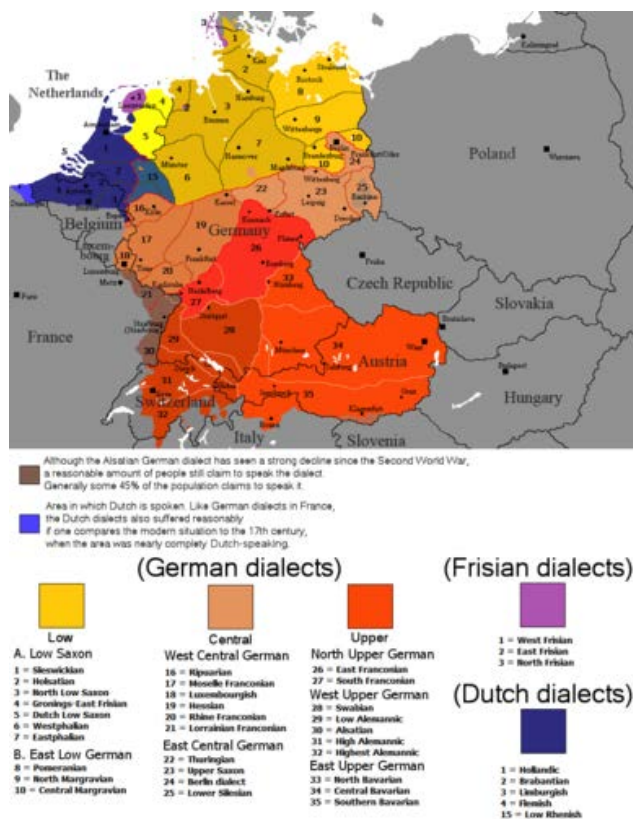

Рис. 1. Регіони різних діалектів німецької мови

стандартної німецької мови. У результаті, питання фонетичної різноманітності в німецькій мові стало важливим елементом дискусії під час обговорення орфографічних правил.

В 1901 році у Відні було створено «Австрійську комісію з фонетичної транскрипції», яка займалася розробкою системи транскрипції австрійських діалектів. У цій системі були враховані фонетичні відмінності між німецькою мовою в Австрії та Німеччині. Така система транскрипції використовувалась для запису діалектів у наукових дослідженнях та літературі.

Ще однією історичною причиною розбіжностей у вимові є різниця у статусі німецької мови в Німеччині та Австрії протягом XIX століття. Німеччина стала об'єднаною державою в 1871 році під проводом Пруссії, яка домінувала в державі і встановила своє верховенство в більшості галузей життя, включаючи культуру та мову. Це призвело до поширення вимови, характерної для Північної Німеччини, яка стала стандартом у всій країні.

У той же час, Австрія залишалася самостійною державою зі своєю власною культурою та мовою. Хоча австрійська вимова також змінювалася протягом часу, вона зберегла деякі риси, які від-

різняли її від вимови, характерної для Північної Німеччини. Ці риси стали частинкою австрійської ідентичності та культурної спадщини, що продовжує впливати на сучасну австрійську мову [2].

Отже, історичні, культурні та політичні фактори вплинули на формування різних варіантів вимови німецької мови в Німеччині та Австрії. Незважаючи на те, що стандартна писемна форма мови майже однакова, вимова має свої відмінності. Знання цих розбіжностей може допомогти студентам німецької мови краще розуміти культурні та історичні відмінності між різними німецькомовними країнами та стимулювати інтерес до вивчення мови в цілому.

Однією з основних розбіжностей між німецькою мовою в Німеччині та Австрії є вимова голосних звуків. Наприклад, у німецькій мові, що вживається в Німеччині, голосний звук «e» зазвичай вимовляється коротко, тоді як в Австрії його, як правило, вимовляють довго. Також є розбіжності у вимові голосних звуків «a» та «o», де в Австрії вони переважно вимовляються довше та звучать більш округло.

Іншою розбіжністю є вимова деяких приголосних звуків. Наприклад, в Австрії вимова приголосного звуку «ch» в більшості випадків більш м'яка та відбувається здебільшого ззаду в порівнянні з Німеччиною. Також у деяких діалектах австрійської мови приголосний звук «t» вимовляється більш м'яко та звучить переважно нахиленим до «l» звуку.

Окрім цього, є різні варіанти вимови слів та наголосів у різних регіонах Німеччини та Австрії. Наприклад, у Відні наголос зазвичай падає на першу складову слова, тоді як у більш багатомовних регіонах Німеччини, таких як Баварія, наголос може падати на другу частину слова.

Також, в німецькій мові є всілякі варіанти акценту, які можуть бути специфічними для різних регіонів та соціальних груп. (рис. 1) Наприклад, акцент берлінської мови відрізняється від акценту, що вживається в Мюнхені, а акцент діалекту швабів може відрізнятися від діалекту баварців [3].

Дослідження фонетичних розбіжностей в німецькій мові можливо проводити різними методами. Одним з найбільш поширених методів є порівняння мовних матеріалів з різних регіонів та визначення фонетичних розбіжностей у вимові певних слів. Також можна вивчати специфічні фонетичні особливості різних діалектів та порівнювати їх з мовою стандарту.

Одне із досліджень фонетичних розбіжностей в німецькій мові було проведено в 2013 році в рамках

проекту «Phonogrammarchiv». Дослідження включало збір звукових записів вимови слів з різних регіонів Німеччини та Австрії, а також вивчення характерних фонетичних особливостей цих вимов. Дослідники звернули увагу на такі аспекти, як вимова приголосних звуків, наголос та мелодика мови.

У результаті дослідження було виявлено, що фонетичні розбіжності між німецькою мовою в Німеччині та Австрії досить помітні. Наприклад, у вимові певних приголосних звуків, таких як «r» та «s», можуть спостерігатися різні варіанти вимови в залежності від регіону. Також було виявлено різницю у наголосі та мелодиці мови [9].

Фонетичні розбіжності між німецькою мовою в Німеччині та Австрії також можуть мати важливі практичні наслідки. Скажімо, вони можуть впливати на сприйняття мови іноземцями, які вивчають німецьку мову, а також на розуміння мовлення в різних регіонах. Тому, у вивченні німецької мови, варто звернути увагу на фонетичні розбіжності та спробувати ознайомитися з мовним матеріалом з різних регіонів [10].

Одним із прикладів фонетичних розбіжностей в німецькій мові є вимова приголосних звуків «ch» та «sch». У німецькій мові є два варіанти вимови звуку «ch» – твердий звук «ch» та м'який звук «ch». У деяких регіонах Німеччини та Австрії твердий звук «ch» може вимовлятися як «k» або «g», тоді як м'який звук «ch» може вимовлятися як «sh» або «zh» [7; 8].

Звук «sch» також може мати різні варіанти вимови в залежності від регіону. Так, в залежності від регіону, звук «sch» може мати різні варіанти вимови в німецькій мові. Ось деякі з них:

- Широке «ш» [ʃ]: Цей звук є стандартною вимовою звуку «sch» в більшості регіонів Німеччини та Австрії.
- Центральне «ш» [ʃ]: Цей варіант вимови можна частіше почути в Південній та Східній Німеччині, а також в деяких частинах Австрії.
- Вузьке «ш» [ç]: Цей звук є характерним для деяких діалектів, особливо у південно-західній частині Німеччини.
- Зімкнутий «ш» [ʃʷ]: Цей варіант вимови звуку «sch» відбувається з додатковим округленням губ і може бути характерним для деяких регіонів у Північній Німеччині та Австрії.
- Скорочене «ш» [s]: Цей варіант вимови можна почути в деяких діалектах Баварії та Австрії, а також в деяких регіонах Швейцарії.

Варіанти вимови звуку «sch» можуть відрізнятися не тільки між різними країнами та регіонами, але і серед різних груп говорів [1; 4; 7; 8].

Іншим прикладом є вимова голосних звуків. Наприклад, у деяких регіонах Німеччини та Австрії голосний звук «i» може вимовлятися як «ee», а голосний звук «u» може вимовлятися як «oo». Також можуть існувати різні варіанти вимови деяких слів та фраз, які спричиняють труднощі при сприйнятті мови іноземцями [2; 8].

Для полегшення вивчення складнощів, таких як діалекти, нестандартні звуки, регіональні особливості, слід використовувати спеціальний підхід у вивченні мови. Так, у статті «Forecasting the prospects for innovative changes in the development of future linguistic education for the XXI century: the choice of optimal strategies» О. Б. Джалилбайлі досліджує перспективи інноваційних змін в мовній освіті для майбутнього століття. У своєму дослідженні автор виявляє необхідність зміни традиційних підходів до мовної освіти та пропонує оптимальні стратегії розвитку мовної освіти.

Однією з ключових стратегій, запропонованих автором, є використання інноваційних технологій у лінгвістичній освіті. Зокрема, О. Б. Джалилбайлі вказує на важливість використання інтерактивних методів навчання, таких як віртуальна реальність та інші технології, що дають змогу зробити процес навчання більш ефективним та зрозумілим для учнів.

Також науковець звертає увагу на необхідність розвитку комунікативних компетенцій учнів у мовній освіті. Він вказує на те, що освіта повинна сприяти розвитку учнівської здатності до спілкування на різних мовах та в різних культурних середовищах.

Усі ці пропозиції та стратегії, запропоновані О. Б. Джалилбайлі, мають велике значення для майбутньої мовної освіти. Використання інноваційних технологій та розвиток комунікативних компетенцій учнів дозволять зробити процес мовного навчання більш доступним та ефективним для освіти у XXI столітті [5].

Крім цього, слід зауважити, що існує і інший спосіб полегшення вивчення різних мов. Цей метод називається «порівняння». У роботі «Actualization of the stylistic figure of simile in meditative parables by Anthony de Mello» досліджується використання стилістичної фігури «порівняння» у медитативних притчах Антоніо де Мелло. У роботі було проаналізовано, як автор використовує порівняння, щоб передати складні та абстрактні ідеї та зробити їх зрозумілішими для читача.

У дослідженні зацентровано увагу на те, що порівняння не тільки допомагають узагальнити інформацію, але й створюють нові образи, які

Різниця в ідіоматиці австрійської та німецької мов

Австрійська	Німецька
etwas um 5 Euro kaufen	etwas für 5 Euro kaufen
am Berg, am Opernball, am Tisch	auf dem Berg, auf dem Tisch
auf Urlaub fahren	in den Urlaub fahren
in die Schule gehen	zur Schule gehen
zu Weihnachten/Ostern	an Weihnachten, Ostern
hinauf/rauf gehen	hoch gehen

Джерело: узагальнено автором на основі [2; 8].

доповнюють оригінальний текст. Автор роботи доводить, що використання порівнянь у медитативних притчах Антоніо де Мелло допомагає передати важливі життєві уроки, котрі залишаються актуальними й до наших днів.

Результати дослідження демонструють, що використання стилістичної фігури «порівняння» є важливим засобом візуалізації абстрактних ідей в медитативних притчах. Дослідження показує, що такий підхід допомагає створити живі та цікаві образи для читачів та робить навчання більш ефективним та запам'ятовуваним [1].

Також є і відмінність в ідіоматиці: тобто застосування деяких структур в мовах мають відмінність. Таким чином, якщо говорити фразу «купиш щось на 5 євро», то в Австрії треба буде використовувати *um*, а в Німеччині *für*. Такі самі відмінності є й у «*am*» як скорочення для *auf dem*, різним є використання *auf* та *in*, *in* та *zur*. Такі ж відмінності використовують і на згадку свят: в Австрії *zu*, а в Німеччині *an*. І так само прийменник у слові підніматися відрізнятиметься - отже *hinauf/rauf* і *hoch* (табл. 1).

Висновки. Фонетичні розбіжності між німецькою мовою німців та австрійців є досить значними. Такі розбіжності почали утворюватися в період формування німецької мови, коли західноєвропейські племена заселяли ці території. Різноманітність діалектів та мовних відтінків на сучасних територіях Німеччини та Австрії може відрізнятися залежно від регіону та історичного контексту.

Один із головних аспектів, які варто відзначити, це використання різних звуків у мовленні

німців та австрійців. Наприклад, австрійці часто вимовляють звук «o» у деяких словах дещо округліше, ніж німці. Також, в австрійській мові звук «g» часто м'який і звук «g» у кінці слів не виявляється чітко, як у німецькій мові.

Ще одним важливим аспектом є національна ідентичність, яка впливає на мовлення. Наприклад, баварці можуть використовувати інші вимовні особливості, ніж люди зі Східної Франконії чи північної Баденії. Також варто зазначити, що історичні події, такі як розпад Австро-Угорської імперії, можуть мати вплив на формування мовних особливостей різних регіонів.

Відмінності у фонетиці мови можуть мати значення у різних контекстах, таких як навчання та взаємодія з іншими культурами та мовами. Наприклад, для людини, яка вивчає німецьку мову як іноземну, важливо знати особливості вимови у німців та австрійців, щоб бути зрозумілими в обох країнах. Також, у разі співпраці та бізнесу між німецькомовними країнами важливо бути свідомим різних фонетичних особливостей для ефективного спілкування. Для кращого розуміння та швидшого вивчення такої комплексної та складної мови слід використовувати новітні системи навчання, що пришвидшать розуміння різних аспектів німецької мови.

Отже, фонетичні розбіжності у німецькій мові німців та австрійців є фактом, який можна пояснити історичними та культурними чинниками. Незважаючи на це, німецька мова залишається спільною мовою, яка об'єднує народи та сприяє культурному обміну та взаєморозумінню.

Список літератури:

1. Bublyk T. Y. Actualization of the stylistic figure of simile in meditative parables by Anthony de Mello. *Science and Education a New Dimension*. 2022. Vol. 78, X (266). P. 15–18. URL: <https://doi.org/10.31174/send-ph2022-266x78-03> (date of access: 30.03.2023).
2. Bamberg M. Variation and change in German vowel duration. *Journal of Phonetics*. 2004. Vol. 32(1). P. 83–112.
3. Hall T. A. *German dialects today: A linguist's guide*. New York: Routledge, 2018. 292 p.
4. Hock H. H. The digitalization of language learning and teaching. In J. I. Lontos (Ed.), *The TESOL encyclopedia of English language teaching* John Wiley & Sons. 2018, P. 1–6.

5. Jalilbayli O. B. Forecasting the prospects for innovative changes in the development of future linguistic education for the XXI century: the choice of optimal strategies. *Futurity Education*. 2022. P. 36–43. URL: <https://doi.org/10.57125/fed.2022.25.12.0.4> (date of access: 30.03.2023).
6. Krech E., Stock E., & Hirschfeld U. *Deutsches Aussprachewörterbuch : Audio-DVD*. Berlin : Walter de Gruyter, 2009. ISBN 978-3-11-018202-6
7. Kohler K. J., & Altmann H. *Duden. Die deutsche Rechtschreibung*. Mannheim: Dudenverlag, 1999.
8. Moosmüller S., Schmid C., Brandstätter J. Standard austrian german. *Journal of the International Phonetic Association*. 2015. Vol. 45. № 3. P. 339–348.
9. Voß A. Phonological convergence and divergence in the German-speaking area: An acoustic and sociolinguistic approach. *Voprosy Onomastiki*. 2021. Vol. 18(2). P. 81–100. doi: 10.15826/vopr_onom.2021.18.2.054.
10. Warschauer M. Technology and second language learning. In J. I. Lontos (Ed.). *The TESOL encyclopedia of English language teaching* John Wiley & Sons. 2018. P. 1–7.

Hoida O. I. PHONETIC DIFFERENCES IN GERMAN BETWEEN GERMANS AND AUSTRIANS

The purpose of the study is to study the phonetic differences between the German language used by Germans and Austrians, and to find out what factors have influenced the formation of these differences. The research methodology included an analysis of phonetic features of the German language used in Germany and Austria, as well as a comparison of standard pronunciation forms with regional variants.

The results of the study showed that various historical, social and cultural factors influenced the formation of phonetic differences between the German language in Germany and Austria. Differences in accentuation and intonation may be due to differences in culture and national character. National, social and cultural factors are important factors influencing the phonetic differences between German spoken by Germans and Austrians.

A detailed analysis of the pronunciation and accentuation of vowels and consonants reflects the diversity of language variations and regional features. Understanding these differences can help improve communication skills in a German-speaking environment and improve mutual understanding between representatives of different cultures. The study also showed that national and regional characteristics affect the pronunciation of certain sounds, for example, the «r» in southern German dialects is pronounced very differently from the standard version, which results in a change in the sound of that sound. Changes in pronunciation can also be attributed to various historical events, such as shared roots from the Celtic language in Austria and the shared influence of the Dutch language on pronunciation in northern Germany.

The novelty of the study is that it provides a systematic overview of the various phonetic differences between the German language in Germany and Austria and their causes. It helps to better understand the phonetic differences between languages and to use this knowledge in the practice of communication with native speakers. The study can also serve as a basis for further research in the field of phonetics and linguistics.

In conclusion, it can be noted that the phonetic differences between the German language in Germany and Austria is a complex and multifaceted phenomenon that affects pronunciation and intonation. These differences are due to various historical, social and cultural factors. National and regional differences in pronunciation should be taken into account when learning German and communicating with native speakers, which will ensure more effective communicative communication.

Key words: *phonetic differences, linguistic features, German language, Austria, Germany.*